

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуула!

БҮТЭЦТЭЙ

1998
сентябриин
23

Намарай дунда
сагаагшан тахья
нарын
3
гарагай 4
СРЕДА
№ 175 (20016)
Газетын сэн хэлсэгтэ

1921 оной
декабриин
21-нээ гарага

Бүгэдэ арадай сонин

ОРИ ГАНСА ДИСПАНСЕРЭЙ ОРЁО БАЙДАЛ

Манай республикада рак үбшэ аргилдаг оройдоол ганса больница биш юм. Эндэ республикын, Улаан-Үдэ хотын хатуу хабдартай үбшэнтэд ерээсэ, бээ үзүүлдэг, эмнүүлдэг гэгшэ. Республика онкологическа диспансертэ хирургическа, эм домoor эмнэлгэ, шарадаг арга хэрэгдэдэг юм. Жэжэй туршада эндэ 1800 гаран хүн аргалуула. Рак үбшэнтэй бүхэ язын эгээл хүндэ хирургическа операци хэхэдэ, эндэ гансал толгойн уураг тархида операци хэдэгүй байна.

Байгша оной сентябриин 21-дэ онкологическа диспансерэй эмшэд Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшэ Л.В.Потаповтай уулзажа хэжэ, больницынгаа хүндэ хүнэр байдал тухай хөөржэсэ үгөө. Энэ уулзалгын урда тээхэнэ тус диспансерэй ахмад врач А.П.Перинов журналистуудта шэгээсэ хэлээ:

- Диспансерэй байшангууд үншэй

аргалха гэгшэ эгээл хүндэ. Радиологическа таһагта «Кобальт-60» гэгшэ аппарат хэрэгдэдэг байна.

- Эндэ радиоактивна источникүүдые аппаратта хэдэ, тэрэгээр шарага гэгшэ бди. Энэ источник 5 эсэл болоод лэ хэлэгдэдэг, мүнөө энэ аппаратаймнай хүдэлхэ болзор түгээсбэ. Тээд мүнөөнэй сэнгээр илгэ нэгэ аппаратадын 500 мянгайн түхэрэгтэ.

Агын аймагай «Гүнэй» совхоз адуу малаа ондо оруулхын тула 3000 тошно үбшэ хуряаха түсэбтэй. Мүнөө үбшэ хуряалгын ажал түлэг дундаа. Энэ зураг дээрэ Гүнэйдэ 20 гаран жэл соо түрүү механизатораар, жолоошоноор таһалгаряагүйгөөр ажаллажа байдаг Валерий Бакаевые харанат.

Б. ГЫНДЫНЦЫРЕНОВЭЙ фототекст.

Рентгенотопометрическэ аппарат хатуу хабдарай үбшэ газарые олоод, зураад үгэхэ. Энэ аппарат 95 мянган түхэрэгтэ, - гэжэ тус таһагай врач-радиолог В.С.Бадмаева хөөрэнэ.

Мүнөө дээрээ рак үбшэнтэн энэ диспансертэ нара, нарааа үлүүсэг соо эмнүүлэ. Тийхэдэ врачууд «мүнгэгүй шалтагаанһаа боложо, үбшэнтэд зөөри мүнөөр лэ бүхэ хэгшэ аргыемнай өөһдөө даажса абана. Шарадаг аппаратай түлөө мүнэгэ абансгүй хабди» гэжэ хэлэнэ.

Эмнэлгын нэгэ курс 3 мянганһаа 12 мянган түхэрэг сэнтэй. Гадна үбшэнтэншэе хайн эдэгээр хансаха, эм домoor аргалха гэхэдэ, мүнэгэ дуталдана.

Хөөрч асай туршада Буряад Республикын Президент Л.В.Потапов эдэ бүгэдэ мэдүүлэгүүдые хараада абанса, уулзалгын түгээхэдэ «Кобальт-60» гэгшэ источник-абаха хэлээсэ дэмжээд, тэрэндэ мүнэгэ номлохо тухайгаа мэдүүлээ. Бусад түхэрэглэгнүүдые абаха, байшан заһабарилха мүнэгэ 1999 оной бюджеттэ оруулхаар түсэблэгдэхэ һэн.

Ечигма ЦЫБЕНОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л.В.Потаповай республиканска онкологическа диспансерэй хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзалгын үедэ.

Гомбо САМБЯЛОВАЙ фото.

капитальна заһабарилгада ороогүй. Хэдынайн мэргэжэлтэд хүдэлөөшье наа, химио-терапевтическэ эмнэлгын бүхэ түхэрэглэгнүүд хуушараа. Шэнэ түхэрэглэгнүүдые, эмсэгүүдые абахын тула эхэ мүнэгэ хэрэгтэй. Жэжээлбэл, нэгэ найн аппарат 600 мянган түхэрэгтэ. Тээд маашадангэ аппарат хэрэгтэй бишэ. Олон, найн шанартай түхэрэглэгнүүдээр үбшэнтэдөө эмнэхэ хэрэгтэй. Эдэл асуудалшуудаар Леонид Васильевичтай гол түлэб хөөрлөөдөө хэхэбди.

Үнэхөөрөөшье, харанхы, бүрүүлгэрлэтэй коридороор алхалханда, даншье зосоо хайн байгаагүй. Үншэйл заһабарилгада ороогүй байшан гэжэ элээр харагдаа бэлэй.

Тээд аргалха газартай байбашье, хуушанай аппаратуудые хэрэглэжэ, зоншье

ЖУРНАЛИСТЫН ЕХЭ АМЖАЛТА

Россин Федерациин Гүрэнэй спортын болон аялшлын хороон олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлүүдээр энхэ элүүри сахин, тэрэнэ байдалдаа нэбтэрүүлхэ, хүмүүжэлхы зорилготойгоор журналистуудай хоорондо Бүхэроссин конкурс сонсохоһон байна. Эндэ хабарадан Агын телерадиокомпаниин редактор Батожаргал Гармажапов лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Б.Гармажаповай «Сурхарбан - праздник силы и красоты» гэгшэ дамжуулганууд арадай ёһо заншалые баримталан, мэргэжэлэй Аээдэ шатада бүтээгдээ гэжэ эмхидхэгшэд тэмдэглээ.

МОНГОЛ ХОНИД ОЛОШОРНО

Захаамнай аймагай Ехэ-Цахирай фермэ дээрэ монгол байдраг үүлтэрэй хонидой би болоһоор хоёр жэл боложо байна. Будаевтанай гэр бүлэ 145 хони тушаажа абаад, түрүүшын жэлдэ 48 хурьга, үшөө нэгэ жэлэй үнгэрхэдэ 53 хурьга абаһан байна. Мүнөө үедэ Будаевтан хоёр зуу шахуу хонидтой болонхой. Мүн баһал эдэ хонид аймаг дотор тараагдана. Нүүлшын үедэ хоёр-гурбан байдрагууд Шара-Азарга, Санага, Үлэгшэн нууринуудта болон хүршэ болохо Зэдын аймагай таряашадай ажахынуудта үгтөө.

Борис БАЛДАНОВ бэлдэбэ.

ХАМАГАЙ ТҮРҮҮНДЭ - УРГАСА ХУРЯАЛГА

Ургаса хуряалгые буруу хүргэхгүйн тула республикын Правительство 15 миллион түхэрэгтэй түлшэ-тоһодолгын материалуудые худалдажа абаха тухай хэлсээ баталхые Хүдөө ажахын болон болбосоруулгын промышленноостийн министрствэдэ даалгаа. Түлшын бодотоор орожо, үрийн би болоһоной зэргээр республикын Финансын

министерствэдэ «Ливона» АО-гой үйлэдбэрилдэг архи дарһанай акцизуудай талаар палогой хүнгэлэлтүүдээр түлбэри оруулаха. Бүхэ гаргашанууд 1998 оной республиканска бюджетдэй «Хүдөө ажахы» гэгшэ бүлэгөөр хараалагданан номологонуудай ашаар түлэгдэхэ.

ҮБЭЛЖЭЛГЫН НҮҮРЬЭНЭЙ НӨӨСЭ

Гэр байрын-коммунальна ажахын объектуудые түлшын хаһа сагта саг соонь бэлдэхын тула «Гусинозёрская ГРЭС» АО-гой бюджеттэ оруулдаг түлбэрийн талаар үритэлгын тоосоогоор үбэлдэ бэлдэлгын хүдэлмэри бээлүүлгэдэ 15 миллион түхэрэгтэй материална нөөсэ, түлшэ эльгээхэ гэжэ Гэр байрын-коммунальна ажахын талаар гүрэнэй комитедтэ даалгаадаа. Жэжээсэ, Загарайн райондо 3 миллион түхэрэгтэй шулуун нүүрһэ, Зэдын, Прибайкалийн, Хэжэнгын,

Хориин, Түнхэнэй районуудта - тус тустайн 1-1 миллион түхэрэгтэй шулуун нүүрһэн үгтэхэ. Түлбэрийн районуудта эльгээгдэхэ трансфертын тоосоогоор тоологдохо.

«Востоксибуголь» ОАО-гой хабарадалгатай нүүрһэ олзоборилгын предприятинуудай республикын бюджеттэ оруулдаг түлбэрийн талаар доёихын орондо хоорондын тоосоон республикын Правительствын захиралтаар дансалан бүридүүлэгдэхэ.

ХИЛЭЭМЭНЭЙ СЭНГҮҮД ЗАНДАА ҮЛЭХЭ

Жэжэ рознично наймаанда хилээмэ болон хилээмэ-бүүлхын зүйлүүдые гадарлангүй худалдаха гэжэ байгша оной августын 6-най захиралтаар үгтэхэн зүбшөөлые 1999 оной январин 1 хүрэтэр хушааха гэжэ республикын

Правительство шийдээ. Хилээмэнэй сэнгүүдые дээшлүүлэхгүйн тула иимэ хэмжээн абтаа.

Президентын болон
Правительствын хэблэлэй албан.

ХОЛЫН ХИЗААР МОРДОБО

Республикымнай диилэнхи ажахынууд байгша онойнгоо таряа хуряалгые хэрэгсэлхээ гаргагдаһан шахуу комбайнуудаар эхилбэ. Энэ ушар республикын хүтэлбэрилэгшэдэй ханаае зобооно. Эртэ хабарһаа хүлһэ лэбшэтэрээ хүдэлмэрилжэ, ургуулан ургасые гээлтэ хороолтодо оруулангүй амбаарта оруула гээшэ мүнөөдэрэй гол зорилго болонхой. Ушар иимэһээ республикын Хүдөө ажахын, эдэе хоолой министрство Эдэе хоолой корпорацитай хэлсээд, «Байкалфармын» үйлэдбэрилхэн архи гурбан КАМАЗ түхэлэй автомашинада тээжэ, Красноярскын хизаар руу таряа хуряалгада хэрэгтэй запчастынуудые оложо ерэхэнь үнгэрхэн амаралтын үдэр ябуула.

Олоной хэрэгтэ оролдожо, холын замда мордоһон нүхэднай олзотой омогтой ябажа ерэг лэ.

Д.ХУБИТУЕВ.

Таряа хурялгалга - 98

ШАДАЖА ЭМХИДХЭХЭДЭ, ШҮҮБЭРИТЭЙ

Илангаяа зунай эхинд хүн бүхэндэй ехээр хүлээдэг хура бороо хаһа сагтаа хаахаанагүй элбэгээр орожо, хүдөөгэй, мүн хотыншые зоной сэдхэл бодолые баясуулан, «үхэр жэдэ үһэ, таряатай бардам бүдүүн байхамнай» гэһэн бодол нилээд бэелүүлэгдэмээр гээд ханагдадаг байһан. Зүгөөр хирэ-хирэ болоод ахархан борооһоо боложо, республикымнай нилээд олохон ажахынуудай, хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд болон хамтаралнуудай зарим таряалан, сабшалангууд үертэ абтажа, ехэ гай гасалан тохёолдоо бшуу. Зунай эхиндэ республикын Хүдөө ажахын болон эдэе хоолой министерствын мэргэжэлтэдэй тодорхойлоной ёһоор, байгша ондо 350 мянган тонноһоо бага бэшэ таряан хуряагдахаар багсаамжа-лагаһан хаа, харин мүнөө энэнь 310 мянган тоннодо

хүрэхтэй, үгытэй болонхой. Үерэй хойшололнуудһаа 36,5 мянган гектарай таряалан хосорбо.

Байгша оной таряа хуряалгын хүдэлмэри тон орёо эрхэ байдалда үнгэрнэгэхэдэ, нэгшые дэбэргэһэн хэрэг бэшэ. Хэрбээ республикын ажахынуудай диалынхын тоһо түлишын зүйлнүүдээр ядуушаг хуряалгаяа эхилһэн хаа, энэнь мүнөө үедэ шиидхэгдэнги болонхой. Мүн ажахынуудай комбайнуудай парк ехээр хуушаранхай. Хэрэглэмжэһээ гаргагдаха тооной болоһон комбайн, машинануудаа нютагайнгаа уран гартанай оролдолгоор мүнөөшые ашаглана гэхэдэ, алдуу болохогүй юм.

Жэсэнь, таряа хуряалгын тээ урдахана ажахынуудта тоологдожо байгаа 1302 комбайнай аяр 438-ниинь хүдэлгэгдэхөөр бэшэ, капитална заһабари хэрэгтэй болоод байһан ушар хадаа хүдөө ажахыда тохёолдоһон дорой

байдалые гэршэлжэ үгэнэ бшуу. Энэ ушарһаа комбайн бүхэнэй хуряаха талмайн хэмжээнгээ хэээнэйхиһээ ехэ болгодохо байһаниинь элирнэ.

Мүнөө сентябрь барагдаха тээшэ болобо. Зүгөөр хуряалгынгаа хүдэлмэри эршэтэйгээр эмхидхэжэ байһан ажахынуудые хурга даража тооломоор. Мүнөө тохёолдоод байһан орёо ушарта сагай уларил ехэ хаад тойбо татана. Зунай һүүл нарада, намарай эхиндэ элбэгээр ороһон бороо ороһо таряанай сагтаа эдээшэлгэдэ нилээд хаад ушаруулаа гээд онсолотгой. Хаа хаанагүй таряанай гараса хайншые хаа, үшөөл сэл ногоон заңдаа. Энэ ушарһаа диалынхи таряагаа амыарлан хуряаха хэрэгтэй болонхой. Хамаг юмын хашалантай энэ сагта гаргашань нилээд ехэ болохонь дамжаггүй. Арга хургыень оложо, ургуулаһанаа амбаартаа оруулхын тула ехэ оролдолго, шадабари гаргаха хэрэгтэй.

ХАХАД ХУРЯАЛГАДАНЬ ХҮРЭХЭ, ТЭЭД...

Байгша ондо эртэ хабарһаа оролдожо, ургуулаһанаа хуряаха хэрэг республикымнай ажахынуудта тон орёо болонхой. Юуб гэхэдэ, таряа хуряалгын онһон техникэ хүдэлгэхэдэ, хэрэгтэй тоһо түлишын зүйлнүүд диалынхи ажахынуудта ехээр дутадаһаар. Байгша оной сентябриин 19-нэй һүни Улаан-Үдэ станцида ажахынуудай үнихэнэйл хүлээһэн 38 цистернэ дизельнэ түлишэ гэхэ гү, али 2 мянган тонно

соларка хүрээ ерээ. Үглөөдэрын тоһо түлишын зүйлнүүд республикын ажахынуудта эльгээгдэжэ эхилээ. Асарагдаһан энэ түлишэ таряа хуряалгын тэн болотор хүрэхэ юм ха. Республикын Хүдөө ажахын министерствын, Эдэе хоолой корпорациин хүтэлбэриэлгэд болон мэргэжэлтэд үлэгшэ түлишэ олохо талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри эдэ үдэрнүүдэ ябуула.

Далай ШАГДАРОВ.

АНГУУШАДАЙ ЯРЯА ҮГҮҮЛЭЛНҮҮД

(Үргэлжэлэл. Эхнөөн 3-дахи нуурта).

Нэгэ ангуушанай ой соогуур ябажа ябатарь, орой болоһон байгаа. Хабарай саһанай хайлажа байһан үе. Тийгээд тэрэ ангуушан ой соогоо хонохо гэжэ шилдэбэ. Монгол нара хуушан байгаа. Тиймэхээ яаха аргагүй харанды һэн бээ. Ангуушан хажуудаа нэгэ архагар юмэнэй байхадань, буугаа абаашаад, тэрээндэ үлгэжэрхмэ ха. Мэдэн гэхэдэнь, тэрэнь буга байжа, бууень абаад, саашаа хүбшэ руу гүйшэбэ. Тэрэ ангуушан буугүй болоходоо мууджа, түлээ холтоһо түүжэ ябатараа, нэгэ зөөлэн юмэ оложо, тэрэнээ абаха гэхэдэнь,

тэрэнь хүдүүбайгаа. Хоёр нэгы бармба. Саһа суглуулжа, сай бусалгаха ханаатай нэгэ нүүлын хажууда хуугаа һэнгээ. Тэндэнь нэгэ сагаан юмэн харагдаба. Тэрэниие үдхэлжэ гэхэдэнь, тэрэн шандаган байгаа. Тэрэ ангуушанай ой соогуур эндэ тэндэ тэнжэ ябаһаар ябатарь, хабарай һүнж үнгэрбэ. Хожомоо тэрэ ангуушан «ой соо хоһоор хоноод ерээ һэмби» гэжэ хөөрэдэг байһан.

Данзан үбгэн Тогтохо хоёр ойдо агнахаа ошоо һэн гэлсэдэг. Ой соо орожо, юухээ хаража, үзэжэ ябаһаар, баабгайн нүхэндэ туджа ерээ. Баабгайн нүхэн мүшэрөөр бүглөөтэй байгаа ха

юм. Тийгээд баабгай гаража үгэбэгүй. Тогтохо гэдэг ангуушан баабгай хаража үзөөгүй ябаһан байгаа. Тийгээд Данзан үбгэнөө тэндэнь орхөөд, хушүүргэ бэдэржэ ошобо. Баабгайн нүхэндэ дэргэдэ зогсоһон Данзан үбгэнэй гэнтэ харан гэхэдэнь, нүхэн хүдэлнэ хэбэртэй. Тийгээд баабгайн хара тархи буттайба. Айһандаа Данзан үбгэн буу хүргэбэ. Һүүлдэнь буугаа хаяжархөөд, Тогтохо нүхэр тээшээ гүйшэбэ. Тэрэнэй гүйжэ ябахыень Тогтохо хараад, урдаһаань ошобо. Баабгайн нүхэндэ ошодоо, тэндэ юунэй болоһынь мэдэхэдэ, Тогтохо ангуушан мэдээгүй гэдэргээ харайба...

Дулма ДАРИЖАПОВА.

Нараар толотоод Байгалай нуруу Найдгалай зүргэ татаһан мэтэ, «Наашаа-алээ, элшэхэнүүг» гэхээр Нараи зүргөөр дамжан ошоһойб...

Г.БАЗАРЖАПОВАГАЙ шүлэг, Д.АЛТАЕВАЙ фото.

АРХИ НАЙМААЛГЫЕ ХИНАЛТА ДОРО АБАХАНЬ БЭРХЭТЭЙ

Гүрэнэй налогой инспекциин хиналтын таһаг архиниин продукциянь эрьсые шалгаба. Худалдаа наймаанай 66 хууринуудые шалгахадань, сертификадгүй, хуушан түхэлэй маркатай архи худалдаанда табигданхай байгаа. Тийн тэндэһээ 672 шэлтэй архи наймаанһаа хуряагдаа.

Хуули хазгайруулагшад сүүдэй ёһоор административна харюусалгада хабаадуулагдаха.

Харин архиниин зүйлнүүдые үйлдэбэрилдэг бүхэ предпринятинууд байгша оной октябрийн 1 болотор байһан үрйеэ бюджетэ түлээ ёһотой. Тэднэй тоодо мүн эе ялын ба пенини мүнэг түлээ хэрэгтэй гэжэ Гүрэнэй налогой инспекци мэдээснэ.

Архиниин продукциянь эрьсые тухай хуули гаргалгын асуудалаар сентябрийн 24-дэ Гүрэнэй налогой инспекци Улаан-Үдэ семинар үнгэргэхэнь. Энэ семинарта онгово худалдаа-наймаанай предпринятинуудай түлөөлэгшэд хабаадаха юм.

Архиниин худалдаа-наймаанай хуули хазгайруулаһан олон ушарнуудай дайралдаһанай ушараар гол түлээ эндэ хооралдоһон болохо.

Ечигма ЦЫБЕНОВА

БЭЛЭДХЭЛ ЭХИЛЭНХЭЙ

Зунай хаһа дүүрээ, зарим тэдэ үрэ дүнгүүд согсологдожо байна. Арадай уран элэгтэй республиканска түбэй мэргэжэлтэд үнгэрэгшэ зуняингаа хүдэлмэриень түсэд амжалтаттайгаар үнгэргөө. Тийн һураһалай шэнэ хаһада тэднэр заншала мурсыоһонүүдэ болон хэмжээ ябуулануудаа үнгэрэгшэ түсэбтэй.

«Жэлэй эрхим дуун», «Нараһан туйа» болон бусад заншала конкурсуудта мүнөөдөө бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Гэхэ зуури Буряадай мэдээжэ уран зурааша Лубсан Доржиевой выставкэ харалган октябрийн 10-даар шэгдэхээр харалагдаһа. Светлана ЖИГЖИТОВА.

Хайрата дүү хүүбүүн

БАДМАЕВ

Ринчин Базаровичай

гэнтэ наһа бараһан ушараар Буряад Республикын габыята врач, I-дэхи ТМО-той педиатр Э.Б.Бадмаевада нүхэдэнь, дугтын хүмүүд гүнзэгы шанала гашуудалаа мэдүүлнэ. Гусинозёрск хотоһоо сентябрийн 25-най 11 сагта хүдөөлүүлэгдэхэ.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Ахамад редактор А.Л.АНГАРХАЕВ
РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: Б-М.Ж.БАЛДАНОВ (ахамад редакторай орлогшо), Г.Х.ДАШЕЕВА (ахамад редакторай орлогшо), Б.В.ГЫНДЫНЦЫРЕНОВ (харюусалгата секретарь), А.Г.ЛУБСАНОВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), Д.Д.СУНДАРОН, таһагуудые даагшад: Н.Д.НАМСАРАЕВ, Т.В.САМБЯЛОВА, Д.Ш.ХУБИТУЕВ, А.Д.ТАПХАЕВ; В.И.ПИНТАЕВ (хэблэлэй директор).

Манай адрес:
670000, Улаан-Үдэ, Каландаришвилиин үйлсэ, 23, "Буряад үнэн" газетын редакци.

Газетэ хэблэлэй 1 хуудан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэлэг 3.350 (хамта 20.000). Хэблэлдэ тусаагдаһан саг 17.00.

"Республиканска типографи" гэхэн АО-до газетэ хэблэлдэ. Директорийн телефон: 21-40-45. Б-0079-дэхи номергойгоор бүрихэлдэ абтанхай. Заказ № 8424.

Редакциин телефонууд: ахамад редакторай - 21-50-96, приёмнын - 21-54-54, ахамад редакторай орлогшонорой - 21-68-08, 21-64-36, харюусалгата секретариин - 21-50-52, секретариин - 21-50-52, таһагууд: экономикын болон политикын - 21-55-97 (даагшань), 21-63-86, соёлой, түүхын болон залууншулай - 21-54-93 (даагшань), 21-57-63, 21-69-58, 21-60-21, мэдээсэй болон рекламн - 21-62-62, 21-67-81, хэблэлэй - 21-33-61, оператор-корректорнүүдэй - 21-61-35, фотокорреспондентнүүдэй - 21-33-61, компютерна түбэй - 21-66-76, корнуктын - 21-34-05.

"Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 21-49-94, бухгалтерн - 21-23-67, вахта - 21-60-91.

Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүнэй, нютагай нэрнүүдэй бэшэлые хазгайруулаһан ушарта авторнуудын харюусалгатай. Редакциин ханамажэ авторынхитай адили бэйгэ байжа магад.